

VIENĪGI RAKSTI – SOLA SCRIPTURA

Sabata pēcpusdienai

NEDEĻAS PĒTĪJUMIEM:

1kor 4:1–6; Tit 1 9; 2Tim 1:13; Mk 12:10, 26; Lk 24:27, 44, 45; Jes 8:20.

ATMIŅAS PANTS:

“Jo Dieva vārds ir dzīvs un spēcīgs un asāks par katru abās pusēs griezīgu zobenu un spiežas dziļi iekšā, līdz kamēr pāršķir dvēseli un garu, locekļus un smadzenes, un ir domu un sirds prāta tiesnesis” (Ebr 4:12).

Protestantu uzstādījums “vienīgi Raksti” (*sola Scriptura*) paaugstināja Rakstus kā vienīgo standartu un izšķirošo avotu teoloģijai. Pretēji Romas katoļu teoloģijai, kas uzsvēra Rakstus un tradīciju, protestantu ticība uzsvēra “vienīgi” Vārdu; tas ir, tikai Raksti ir galējā autoritāte, ja runa ir par ticības un mācības jautājumu.

Bībele bija tā, kas deva izšķirošo spēku un autoritāti protestantu reformācijai un tās protestam pret Romu un maldiem, kas bija mācīti gadsimtiem ilgi. Pretēji alegoriskai Rakstu skaidrošanai, kas Bībeles tekstā izlasa daudzas un dažādas nozīmes, protestantu reformatori uzsvēra gramatiski vēsturiskās Bībeles skaidrošanu, nopietni izturoties pret Bībeles teksta gramatisko un literāro nozīmi.

Šajā nedēļā mēs sīkāk aplūkosim “*sola Scriptura*”. Mēs uzzināsim, ka “*sola Scriptura*” ietver dažus fundamentālus Bībeles skaidrošanas principus, kas ir nepieciešami pareizai Dieva Vārda izpratnei. Mums kā protestantiem jāsauglabā Bībele kā augstākā doktrinārā autoritāte.

Lūdzu, iepazīstieties ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 2. maijā.

Raksti kā noteicošais standarts

Jau no paša sākuma septītās dienas adventisti ir uzskatījuši sevi par Grāmatas ļaudīm, tas ir, par Bībelei ticošiem kristiešiem. Lai apstiprinātu Rakstu principu “*sola Scriptura*” (“vienīgi Raksti”), mēs atzīstam Bībeles unikālo autoritāti. “Vienīgi Raksti” ir noteicošais mūsu teoloģijas standarts un augstākā autoritāte dzīvei un mācībai. Citi avoti, piemēram, reliģiskā pieredze, cilvēka saprāts vai tradīcijas ir pakļauti Bībelei. “Vienīgi Raksti” princips bija paredzēts, lai nosargātu Rakstu autoritāti un tā nebūtu atkarīga no baznīcas skaidrojuma, un tas izslēdza iespēju, ka tās skaidrošanas standartam vajadzētu nākt ārpus Bībeles.

Izlasi 1kor 4:1–6, īpaši 6. pantu, kurā Pāvils māca, ka mums nevajadzētu iet pāri tam, kas ir rakstīts. Kāpēc šī doma ir tik svarīga mūsu ticībai? _____

Neiešana ārpus rakstītā neizslēdz citu jomu jautājumu pētīšanu, kā, piemēram, Bībeles arheoloģiju un vēsturi. Citas jomas var apgaismot dažus Bībeles aspektus un garīgo pantu kontekstu, tādā veidā palīdzot mums labāk saprast Bībeles tekstus. Tas arī neizslēdz citu resursu palīdzību skaidrošanas procesā, piemēram, leksikonu, vārdnīcu, konkordanču un citu grāmatu un komentāru lietošanu. Tomēr pareizā Bībeles skaidrošanā tās teksts stāv pāri visiem citiem aspektiem, zinātnei un citiem avotiem. Jebkurš cits skatījums rūpīgi jāizvērtē no Rakstu kā vienota veseluma viedokļa.

Tas, ko mēs pozitīvā ziņā apstiprinām, kad praktizējam “*sola Scriptura*” principu, ir tas, ka gadījumā, ja mūsu ticības skaidrošanā rodas kāds konflikts, tad tikai Rakstiem ir autoritāte, kas pārsniedz jebkuru citu avotu vai draudzes tradīciju. Mums nevajadzētu iet pāri vai pret to, kas ir rakstīts Bībelē. Patiesa kristietība un pārliecinoša evaņģēlija sludināšana ir atkarīga no stingras nodošanās Rakstu autoritātei.

“Tikai Raksti ir patiesais kungs un meistars visiem rakstiem un doktrīnām virs zemes.” (Martin Luther “Luther’s Works”, 32. sēj.: *Career of the Reformer II*, eds. Hilton C. Oswald and Helmut T. Lehmann, vol. 32 [Philadelphia: Fortress Press, 1999], 11., 12. lpp.)

Izlasi Apd 17:10–11. Kā šie panti sniedz informāciju par Rakstu prioritātes jautājumu, ko mēs šeit apspriežam? _____

Rakstu vienotība

Pati Bībele saka, ka “visi Raksti ir Dieva iedvesti” (2Tim 3:16) un “pār visām lietām ievērojiet, ka neviens rakstu pravietojums nav patvaļīgi iztulkojams; jo pravietošana nekad nav cēlusies no cilvēku gribas, bet Dieva cilvēki ir runājuši Svētā Gara spēkā” (2Pēt 1:20, 21). Ar Dievu kā Bībeles galveno autoru mēs varam pieņemt fundamentālu vienotību un saskaņu starp dažādām Rakstu daļām attiecībā uz galvenajiem jautājumiem, ko tā māca.

Izlasi Tit 1:9 un 2Tim 1:13. Kāpēc Bībeles vienotība ir tik svarīga mūsu ticībai? _____

Tikai balstoties uz iekšēju vienotību – vienotību, kas nāk no dievišķas inspirācijas, – Raksti var izskaidrot paši sevi. Ja Rakstos nebūtu visaptveroša vienotība mācībā, mēs nevarētu nonākt pie saskaņas nevienā jautājumā. Bez Bībeles vienotības draudzei nebūtu nekādu līdzekļu, lai atšķirtu patiesību no maldiem un izslēgtu ķecerību. Nebūtu nekāda pamata attiecināt disciplinārus mērus vai labot novirzīšanos no Dieva patiesības. Raksti zaudētu savu pārliecinošo un atbrīvojošo spēku.

Tomēr Jēzus un Bībeles rakstnieki pieņem Rakstu vienotību, kas ir balstīta uz to dievišķo izcelsmi. Mēs to varam redzēt viņu pierastajā rīcībā, citējot vairākas Vecās Derības grāmatas kā vienlīdzīgas un saskanīgas (Rm 3:10–18; šeit Pāvils izmanto Rakstu citātus no Māc 7:20, Ps 14:2, 3; 5:9; 10:7 un Jes 59:7, 8).

Bībeles rakstnieki uzskatīja Rakstus par nedalāmu, vienotu veselumu, kurā ir tālāk attīstītas galvenās tēmas. Starp Veco un Jauno Derību nav nekādu nesaskaņu. Jaunā Derība nesatur jaunu evaņģēliju vai jaunu reliģiju. Vecā Derība pāriet Jaunajā Derībā, un Jaunā Derība veidota, balstoties uz Veco Derību. Abām Derībām ir savstarpēja saikne, apgaisojot cita citu.

Rakstu vienotība ietver arī to, ka visi Raksti (*tota Scriptura*) ir jāņem vērā, ja pētām kādu Bībeles jautājumu, nevis jābalsta sava mācība tikai uz atsevišķiem apgalvojumiem.

Ko mums vajadzētu darīt, saskaroties ar tādiem pantiem vai idejām, kas Bībelē šķiet pretējas cita citai? Ko mēs darām, lai to atrisinātu? _____

Rakstu skaidrība

Jebkuram aicinājumam ņemt vērā tikai Rakstus ir maza jēga, ja Bībeles teksts savā nozīmē ir neskaidrs.

Izlasi Mt 21:42; Mt 12:3, 5; Mt 19:4; Mt 33:31; Mk 12:10, 26; Lk 6:3, Mt 24:15 un Mk 13:14.

Ko Jēzus atkārtotā norāde uz Rakstiem liecina par to vēsts skaidrību? _____

Bībeles liecība ir nepārprotama: Bībele ir pietiekami skaidra tajā, ko tā māca. Bībele ir arī tik skaidra, ka to var saprast gan pieaugušie, gan bērni, īpaši tās galvenās mācības. Un tomēr ir nebeidzamas iespējas mūsu zināšanām un izpratnei kļūt dziļākai. Mums nav vajadzīgs nekāds baznīcas maģistrāts, lai tas mums izskaidrotu Bībeles nozīmi. Tās pamatmācības var saprast visi ticīgie. Tā atzīst visu ticīgo priesterību, nevis ierobežo tiesības to skaidrot tikai dažiem izraudzītajiem, piemēram, baznīcas priesteriem. Tāpēc Bībelē mēs esam iedrošināti pētīt Rakstus paši sev, jo mēs varam saprast mums atklāto Dieva vēsti.

Ir atbilstoši norādīts, ka “konsekvents Bībeles rakstnieku paraugs parāda, ka Raksti ir jāuztver skaidri un burtiski, ja vien minētais nav acīmredzama, skaidra ilustrācija. [...] Nav vajadzības atbrīvoties no burtiskās nozīmes ‘miziņas’, lai nonāktu pie mistiskās, apslēptās, alegoriskās nozīmes ‘kodola’, ko var atklāt tikai noteikti cilvēki”. (“Handbook of Seventh-day Adventist Theology” [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000], 65. lpp.) Bībeles skaidrība attiecas gan uz valodu, gan nozīmi, gan arī uz Rakstu vārdiem, jo ir noteikta patiesība, ko atklāt ir bijis Bībeles rakstnieku mērķis, nevis subjektīvas, nekontrolētas, neskaitāmas Bībeles panta nozīmes.

Nekas no iepriekš teiktā nenozīmē, ka reizēm mēs nevarētu sastapties ar pantiem un idejām, ko mēs pilnībā nesaprotam un neaptveram. Galu galā šis ir Dieva Vārds, un mēs esam krituši cilvēki. Neskatoties uz to, Dieva Vārds ir pietiekami skaidrs tajos jautājumos, ko mums patiešām ir nepieciešams saprast, īpaši attiecībā uz glābšanas jautājumu.

Padomā par laiku, kad tu kādu pantu nesapрати, bet tas tev kļūva skaidrs tikai vēlāk. Ko tu iemācījies no šīs pieredzes, kas varbūt var palīdzēt citiem, kas cīnās ar kaut ko līdzīgu?

Raksti skaidro Rakstus

Tikai tāpēc, ka Rakstu pamatā ir vienotība, Bībele var pati sevi izskaidrot. Bez šādas vienotības Raksti nevarētu būt gaisma, kas atklāj paši savu nozīmi, vienai Rakstu daļai skaidrojot citu daļu un tādējādi kļūstot par atslēgu, lai saprastu saistītos pantus.

Izlasi Lk 24:27, 44, 45. Kā Jēzus atsaucas uz Rakstiem, lai paskaidrotu, kas Viņš ir? Ko tas mums māca par to, kā mēs varam izmantot Rakstus? _____

Skaistums tajā, ka ļaujām Rakstiem skaidrot Rakstus, ir tas, ka tie izgaismo paši savu nozīmi. To darot, mēs nesavienojam nevēriģi kopā dažādus pantus, lai pierādītu savu viedokli. Tā vietā mēs rūpīgi pārdomājam katra panta kontekstu. Bez tiešā konteksta, kas ir pirms un pēc panta, ko mēs pētām, mums vajadzētu arī pārdomāt visas grāmatas kontekstu. Tā kā, saskaņā ar Pāvilu, "viss, kas iepriekš rakstīts, rakstīts mūsu pamācībai" (Rm 15:4), mums vajadzētu pētīt visu, ko Raksti saka par konkrēto tēmu.

"Bībele izskaidro pati sevi. Rakstiem ir jātiek salīdzināti ar Rakstiem. Pētniekam vajadzētu mācīties raudzīties uz Vārdu kā uz veselumu un redzēt tā dažādo daļu saistības. Viņam ir jāiegūst zināšanas par tās lielo centrālo tēmu, par Dieva sākotnējo nolūku pasaulē lielās cīņas sākumā un par glābšanas darbu." (Elena Vaita "Audzināšana", 190. lpp.)

Salīdzinot Rakstus ar Rakstiem, ir svarīgi pētīt Bībeli pēc iespējas dziļāk. Ja iespējams, mums to vajadzētu lasīt oriģinālvalodās, vai vismaz izmantot tādu Bībeles tulkojumu, kas ir apzinīgi saglabājis ebreju un grieķu valodas oriģināla nozīmi. Lai gan Bībeles oriģinālvalodu zināšanas nav nepieciešamas, lai labi saprastu Bībeli, tās noteikti palīdz. Ja tas nav iespējams, uzticīga un ar lūgšanām pavadīta Vārda izpēte ar pazemīgu un padevīgu attieksmi noteikti nesīs daudz augļu.

Padomā par tādām doktrīnām kā, piemēram, mirušo stāvoklis, kuras izpētē daži izvēlēti panti varētu novest pie maldiem, ja tiktu ignorēti citi panti. Ko tas mums stāsta par to, cik svarīgi ir savākt un lasīt visu, ko Bībele saka par konkrēto tēmu, lai vislabāk saprastu, ko īsti Bībele māca? _____

Sola Scriptura un Elena Vaita

Izlasi Jes 8:20. Kāpēc vienmēr ir svarīgi atsaukties uz Bībeles “bausību un liecību” kā uz mūsu mācības un doktrīnu standartu? Ko tas nozīmē praviešu kalpošanai, kas nav kļuvuši par daļu no Bībeles kanona? _____

Runājot par “*sola Scriptura*” (vienīgi Raksti), septītās dienas adventisti neizbēgami nonāk konfrontācijā ar jautājumu, ko darīt ar Elenu Vaitu, kas arī bija Dieva inspirēta un kalpoja kā Dieva vēstnese Viņa atlikuma ļaudīm. Kāda ir viņas rakstu saistība ar Bībeli?

Pat tikai ziņkārīga Elenas Vaitas rakstu lasīšana skaidri parāda, ka viņai Bībele bija pamats un galvenais visā viņas domāšanā un teoloģijā. Viņa atkārtoti apstiprināja, ka Bībele ir visaugstākā autoritāte un visu doktrīnu, ticības un darbu standarts (sk. “Lielā cīņa”, 595. lpp.). Bez tam viņa skaidri atbalstīja un paaugstināja lielo protestantu principu “*sola Scriptura*” (sk. “Lielā cīņa”, 9. lpp.).

Pašas Elena Vaitas skatījumā viņas raksti, ja tos salīdzina ar Bībeli, ir “mazāka gaisma, lai vestu vīriešus un sievietes pie lielākas gaismas” – Bībeles (Advent Review and Sabbath Herald, January 20, 1903). Viņas raksti nekad nav īsējis vai aizvietojušs nopietnai Bībeles izpētei. Patiesībā viņa saka: “Jūs nezināt Rakstus. Ja jūs padarītu Dieva vārdu par savu pētījumu objektu, ilgojoties sasniegt Bībeles standartu un nonākt pie kristīgas pilnveides, jums nebūtu vajadzīgas “Liecības”. Tāpēc, ka jūs esat atstājuši novārtā iepazīšanos ar Dieva inspirēto Grāmatu, Viņš ir mēģinājis jūs aizsniegt ar vienkāršām, tiešām liecībām” (Elena Vaita “Liecības draudzei” 2. sēj., 605. lpp.).

Viņas rakstus vajadzētu novērtēt. Tiem ir tāda paša veida inspirācija, kāda bija Bībeles rakstniekiem, bet tiem ir atšķirīga funkcija nekā Bībelei. Viņas raksti nav papildinājums Bībelei, bet ir pakļauti Svētajiem Rakstiem. Viņa nekad nebija domājusi, ka viņas rakstiem būtu jāieņem Bībeles vieta. Toties viņa paaugstināja Bībeli kā vienīgo ticības un darbu mērauklu.

Padomā, kāda neticama dāvana jums iedota, pateicoties Elenas Vaitas kalpošanai. Kā mēs varam mācīties labāk novērtēt brīnišķīgo gaismu, kas nāk no viņas, vienlaikus izceļot Rakstu pārākumu? _____

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Septītās dienas adventistu teoloģijas rokasgrāmatā nodaļā par Bībeles interpretēšanu izlasi tās daļas, kur runāts par Rakstu analogiju: “Scripture is its own Interpreter”, “The Consistency of Scripture” un “The Clarity of Scripture” (64.–66. lpp.). “Izmeklēto vēstu” 3. sējumā izlasi 29.–33. lpp. (“The Primacy of the Word”) un grāmatā “Audzināšana” 20. nodaļu “Bībeles mācīšana un pētīšana”.

“Bībeles pētnieku vajadzētu mācīt tuvoties tai ar mācekļa garu. Mums ir jāpēta tās lappuses, nevis lai atrastu pierādījumus saviem uzskatiem, bet lai uzzinātu, ko saka Dievs. Patiesas Bībeles zināšanas var iegūt tikai ar tā Gara palīdzību, kas šo vārdu ir devis. Un, lai iegūtu šīs zināšanas, mums ir jādzīvo saskaņā ar tām. Visam, ko Dieva Vārds pavēl, ir jāpaklausa. [...] Bībeles pētīšana prasa mūsu čaklākās pūles un neatlaidīgākās domas. Kā kalnracis rok, lai atrastu zemē zelta dārgumus, tikpat nopietni un neatlaidīgi mums ir jāmeklē dārgumi Dieva Vārdā.” (Elena Vaita “Audzināšana”, 189. lpp.)

“Ja jūs padarīsiet Bībeli par savu ēdienu, par savu barību un dzērienu, ja jūs padarīsiet tās principus par sava rakstura elementiem, jūs labāk zināsi, kā saņemt padomu no Dieva. Es šodien paaugstinu dārgo vārdu jūsu priekšā. Neatkārtojiet, ko es esmu teikusi – “māsa Vaita teica tā” un “māsa Vaita teica šitā”. Atrodiet, ko Kungs, Israēla Dievs saka, un tad dariet, ko Viņš pavēl.” (Elena Vaita “Izmeklētās vēstis” 3. sēj., 33. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Pie kādiem kļūdainiem uzskatiem turas tie cilvēki, kas ņēmuši vērā tikai dažus pantus, nevis izpētījuši, kas visā Bībelē teikts par doto tēmu?

2. Mt 11:11 Jēzus par Jāni Kristītāju saka: “Patiesi Es jums saku: no sievietes dzimušie neviens nav cēlies lielāks par Jāni Kristītāju; bet mazākais Debesu valstībā ir lielāks par viņu.” Jēzus norāda uz pravieti, kuram nav savu rakstu Bībelē, un tomēr par viņu izteikts šāds apgalvojums! Ko tam vajadzētu mums atklāt par to, kāpēc patiesam pravietim var nebūt sava grāmata Bībelē, bet vienalga viņš var būt patiesš pravietis? Kādu vēsti mēs, septītās dienas adventisti, varam saņemt no šī fakta?

3. Mēs kā adventisti neesam vienīgie, kas uzskatām Bībeli par savu augstāko autoritāti. To dara arī citas baznīcas. Kā tad mēs varam izskaidrot pretrunīgās mācības, kuras citi kristieši it kā atraduši Bībelē?
